

Head vana aasta lõppu!

Täna ilmub selle aasta viimane Targu Talita. Kuid juba nädala pärast tuleb uue aasta esimene. Pühadejutud asenduvad argisematega, aga muidu läheb kõik ikka endist viisi edasi.

Aga enne veel ootab ees vana-aastaõhtu oma melu ja käraga. Selles numbris anname nõu, mida panna pühadelauale ja kuidas lohutada oma neljajalgseid sõpru tulevargi ajal.

Minu jaoks jääb see Targu Talita number peaaegu et viimaseks. Uuest aastast olen tööl uues kohas ja siin jätkab uus toimetaja. Selle viie ja poole aasta kohta, mil olen siin olnud, võin eeskätt öelda seda, et ilma teie abita, lugejad, poleks valminud ükski number. On ju teie kirjad ja telefonikõned need, millest saame ideid ja innustust. Nõnda on meie uue aasta soov, et te ikka kirjutaksite ja helistaksite! Ainult sellises koostöös valmib hea Targu Talita.

Aga kõigepealt tuleb võtta aeg maha, puhata ja lõbutse-da ning võtta vastu aasta, mis on vähemalt ühe asja poolest kindlasti parem kui eelmine – ta on täiesti uus ja värske, täis võimalusi ja seniolematut.

Soovime teile mõnusat, lõugastavat ja lustakat aastavahetust!

VIVIKA VESKI

10 000 kuldmündi taim

JAAN METTIK

Olen juba paar aastat tahtnud enese koju osta ardiisiat, kuid ei julge. Kardan, et ei saa temaga hakkama ning taime koju surema tuua ei tahaks. Kas tegu ongi vaid "ühekordse kasutamisega" taimega või saab teda kodus ka pikemalt elus hoida?

Lugeja Tartumaalt

Vastab ajakirja Maakodu aiatoimetaja
JAAN METTIK

Täkiline ardiisia (*Ardisia crenata*) on meil suhteline uus-tulnuk, kuid teda teatakse ja armastatakse kodumaal – Hiinas ja Jaapanis – juba aastasadu. Jaapanis tuntakse täkilist ardiisiat nime *manryō* all ning ta on õnne ja jõukuse toojana aastavahetuse kombestiku lahutamatu osa. Isegi tema nimetus (*manryō* – 10 000 kuldmünti) viitab jõukusele.

Täkiline ardiisia on enamasti püstine mõne peaharu ja väheste rõhtsate okstega põõsake, mis võib üliheades tingimustes kasvada kuni 1,5 m kõrguseks. Tema väikesed tähakesekujulised õied on roosakasvalged ning viljad kirkaspunased. Ardiisia ahvatlevad viljad süüa ei kõlba ning vahel peetakse neid isegi veidi mürgisteks.

Väga põnevad on täkilise ardiisia lehed. Need on tumerohelised, nahkjad ja servades iseäralike paksenditega. Neis elavad bakterikoonioidid, mis aitavad taime ainevahetusel ning arvatavasti kaitsevad ardiisiat oma eritistega mitmesuguste taimtoiduliste elukate eest.

Lisaks tavapärasele põhiliigile on kultuuris ka mitmeid kultivare, nii kirjude lehtede kui valkjate viljadega.

Eriti põnevaks teeb täkilise ardiisia see, et temaga toimub pidevalt midagi. Kevadel tärkavad taimel noorelt punakad lehed, sügisel puhkevad õied ning talve algus on eriti põnev – siis algab viljade küpsmise aeg. Viljad ise püsivad jahedas toas peaaegu kevadeni. Kõige kavalam ongi osta ardiisiat, mille viljad pole veel päris valminud. Siis on võimalik jälgida marjade

värvimuutusi valkjast roosast eripunaseks.

Kuigi ardiisiaid peetakse sageli ühekordse kasutamisega lilledeks, võib neid kodus kasvatada aastaid.

Asetage oma ardiisiapott valgesse, kuid otsese päikese eest varjatud paika, ja oleks lausa suurepärane, kui selle koha talvine temperatuur kõiguks u 15 °C ümber. Kui sellist paika pole, võib ardiisiat kasvatada ka tavalisel toatemperatuuril ning võimaluse korral tõsta ta suveks õue varjulisse paika.

Taimel pakutav kasvusubstraat peaks olema kerge ning õhu- ja orgaaniliste ainete poolest rikas. Kujutage ette metsaalust pinnast samalde ja sõnajalgadega ning juba teategi, mis ardiisiale meeldib. Mulla reaktsioon pole väga oluline, kuid nõrgalt happeline on sobivaim.

Kasta tuleks ardiisiat nii, et muld jõuaks kastmiskordade vahel tahteneda. Mõnevõrra rohkem võite kasta viljade aktiivse kasvamise ajal.

Kõige raskem toatingimustes on ehk tihedate ja efektsete viljakobarate saamine. Selleks võite õitseajal taimest möödudes näpuga õisikutes sobrada. See soodustab õite viljastumist ja seega ka viljade arengut.